

Építő munka.

Ha a krónikás áttekinti a hét belső politikai eseményeit, szívesen állapíthatja meg, hogy széles vonalon folyik az alkotó, építő, sőt ezáltal tulás nélkül lehet mondani: országépítő munka. Ez az utóbbi megjegyzés vonatkozik elsősorban a Kárpátaljának az anyaországhoz való bekebelezésére hozott törvényre és az ezzel kapcsolatban kiadott rendelkezésekre, amelyek megállapítják Kárpátalja polgári igazgatásának új rendjét. A kárpátaljai ideiglenes autonómiáról és állambiztonságról szóló rendelet egybeként kimondja, hogy miniszteri rangban kormányzó biztos és főtanácsadó kerül Kárpátalja élére Ungvár székhellyel. Megtörtént a bírósági, pénzügyi és más polgári hatóságai berendezkedés és a felvidéki képviselőkkel együtt Kárpátalja országgyűlési képviselőinek behívása is. Abból az ünnepélyes történelmi alkalomból, hogy a husz éves elszakítottág után visszaszerzett ősi magyar földet hű ruszinjaival és magyarjaival törvényesen bekebelezték az anyaországba, a kormányzó közkegyelmet adott Kárpátalja politikai bűnöseinek. Legfelsőbb elhatározásában hangsúlyozta a kormányzó, hogy lelki szükségét érzi annak, hogy kegyelmezési jogának széleskörű gyakorlásával előmozdítsa Kárpátalja rendezett közviszonyainak mielőbbi megvalósítását.

Mindezek az intézkedések meghozzá Kárpátalja sokatszenvedett derék népének a teljes megbékélést, a nyugalmat, a magyar állami életbe való beolvadást, ami a sok nélkülözés után egyúttal az emberibb megélhetést is jelenti. A Kárpátalján folyamatban lévő és meginduló gazdasági tevékenység, ugyancsak az a lehetőség, hogy a népi ismét lejárhathat az Alföldre és biztosíthatja egész évi kenyerét, jobb életlehetőséget jelent Kárpátalja egész népe számára. Amit a cse-

Huszonöt, éve.

Akkor is a kánikula lángoló égboltja borult fölénk, akkor is vidám aratásra készült a föld népe, az iskolákban kiosztották az évvégi értesítőket, érettségizett diákok bankettre gyülekeztek és a pályaválasztás életreszóló problémáján telpelódték, lassan-lassan nyaralásra, pihenésre szállingóztak el az emberek a hivatalokból, a fővárosból és a vidéki városokból, melyek közé akkor még Pozsony, Besztercebánya, Szabadka, Arad, Brassó, Nagyvárad és Kolozsvár is tartozott.

Salgótarján nagyközség a maga megszokott kánikulai vasárnapját élte, a fővárosi napilapok kötetnyi terjedelemmel jelentek meg, mint minden más vasárnapon és az emberek, akik nem rándultak ki az akkor virágjában levő és jólétet nyújtó Inászó-bányatelep juiálisára, vagy nem vettek részt az acélgyári kertben rendezett, zenés tekeversenyen, az ünnepnap nyugalomával lapozgatták árnyékos udvarukon, vagy az egyetlen kis „kávéházban” ujságukat, amelyben csendes, nyári hullámokkal fodrozta a politika vízei és a külpolitika is csak annyiban volt izgalmasabb a megszokottnál, hogy a lapok nagy cimbetükkkel, kétoldalas tudósítást közöltek az albán forradalomról. Egy-két oldalal beljebb a boszniai hadgyakorlatok befejezéséről hoztak tudósítást a lapok, Ferenc Ferdinánd főherceg hadparancsával, melyben a trónörökös „legszívélyesebb köszönetét és teljes elismerését fejezi ki” a hadseregnek.

Akik délelőtt, vagy délutáni feketénél végigolvasták lapjukat és benne a trónörökös hadparancsát, vajjon sejtették volna-e, hogy még ugyanaznap este a gyorsvonat újabb, rendkívüli kiadást hoz lapjukból, melynek első oldalán nagy cimbetükkkel ez a két sötét mondat lesz olvasható: *A trónörökös párt megegyilkolták. — Ferenc Ferdinándot és feleségét ma délelőtt egy szerb diák Szerajevóban agyonlőtte.*

Ki sejtette volna?

És ki sejtette volna a rémhírtől való féltéssel fejbekölkintett emberek közül,

hek alatt minden ígérlet ellenére sem tudtak elérni, azt most az ősi hazától megkapják a ruszinok nemzetiségi kulturájuk és nyelvi igényeik tekintetében is.

Szószerinti építőmunkát jelent az a most elfogadott törvényjavas-

lata, amely 40 éves házadómentességgel lehetővé teszi a fővárosban 4000 kislakás építését. Hasonló akció esetén hajlandó kiterjeszteni a kormány ezt a vidékre is. Ez és a 30 éves házadómentesség újra való engedélyezése hozzájárul az

akár itt a vidéken, akár a fővárosban, hogy ezen a kánikulai vasárnapon kettéhasad az idő és ez az a napja Magyarországnak, de az egész világnak is, amelyen visszahozhatatlanul lezáródik egy korszak és új lapon kezd írni az emberiség történelmét Clio?...

Ki sejtette volna?

Ha a negyedszázad távlatában ma újra elolvassuk annak a vasárnapnak vészjósló „rendkívüli kiadásai” közül bármelyiket is, az ujságírók tollában, amint a szerajevói véres eseményekről számoltak, már valami előérzete vibrálhatott a közeli jövőndőnek, mintahogy a szeizmográf feljegyezi a távoli földrengést, mert a világtörténelemnek erről a leggyalázatosabb politikai gyilkosságáról, már az első hírek izgalmasában is, mint „következményeiben is beláthatatlan véres tettről” szólnak.

Huszonöt éve... Vagyunk, akiknek olyan mindez, mintha tegnapelőt történt volna, hiszen a szerajevói revolverek és bombák dörrenése és a nyomokban négy évig visszhangzó ágyudörgés, még itt remeg az idegekben, akik közben szereplői és tanúi voltunk az akkor még beláthatatlan következményeknek” de mégis többen vannak az élők sorában, akiknek az a negyedszázad előtti kánikulai vasárnap már történelem. Mintahogy történelem minden nap és majdnem minden óra, amit azóta élünk.

Huszonöt éve... Ha most a visszaemlékezés közben körültekintünk, azt látjuk, hogy a világ azóta lényegében semmit sem változott, semmit sem tanult. Ugyanaz a nemzetközi bizonytalanság, a nagy nemzeteknek ugyan az a két ellentétes tábora, ugyanaz a kínzó, nyomasztó közhangulat, mint akkor, ugyan-ugy halljuk a közelgő szörnyű vihar mennydörgését, mint a szerajevói revolverlövéseket követő néhány héten keresztül.

Huszonöt éve... A „régiboldog békevilág” halálórái évfordulása ez a nap, — emlékezzünk meg róla fájdalmas kegyelettel. (—ány.)

épitkezés lendületéhez, amelye egyébként a honvédelmi beruházások keretében néhány évre előirányzott 30 millió pengős építkezés is hatásosan segít elő. Érdekes adat különben, hogy a honvédelmi beruházásokra az első évben előirányzott 200 millió helyett 300 milliót költöttünk és ennek ellenére a milliárdos beruházási alap egyensúlyban van, amint egyensúlyban maradt a költségvetés annak ellenére, hogy 219 milliós hiteltullépés történt, amelynek nagy részét a magyarokta Felvidék és Kárpátalja visszaszerzése emészítették fel. A bevételek szaporodása következtében 137 millióval többet vett be az állam az előirányoztnál és így a tényleges hiány 92 millió volt, amelyet azonban a tartalék-alapból fedeztek. Örvedetes, hogy a két nagyjelentőségű akciót lebonyolíthatunk anélkül, hogy az államadósság szaporodott volna.

Mezőgazdasági országunkban jelentős esemény az is, hogy a magyar rónákon megpendültek a kaszák, megkezdődött az aratás, amely általában jó és jóközepes hozamot ígér a gabonafélékben. Termelő és fogyasztó szempontból egyaránt nagyjelentőségű a természetértékesítés szabályozása. Eszerint az új buza ára 19—20.50 P lesz, tehát annyi, mint tavaly, azonban a minőségi buza prémiumot kap, általában pedig a buza ára az értékesítési időszak végéig egy pengővel emelkedik. Az emelkedés hatása azonban a liszt és kenyér árában nem mutatkozik. Hét és fél millió mázsa buza külföldi értékesítését az olasz és a német piacon már biztosították a világszerte áránál lényegesebben magasabb áron. Ezenkívül németországi gyümölcskiviteli keretünk 21 millióra emelkedett és biztosították kétezzer vagong hagyma németországi kivitelét is.

Jólesik ilyen kedvező tényekről beszámolni, amelyek a magyar élet javulását jelentik.

Salgótarjáni férfiú szenté avatási pöre?

Írta: Dr. Dornyay Béla.

(II. rész.)

Ujabbán Pinzger Ferenc S. I. írt aránylag elég bőven ikladi báró Szluba Ferenc fiáról Nep. Jánosról a „Magasztos eszmék útján”. Katolikus Missziók kiadása. Bpest, 1931. című könyvében.

Szluba János bárót mindig vonzotta a rendkívüli fáradságos és veszedelmes tengerentúli misszió. Erre nézve Pinzger-nél (p. 13.) a következőket olvashatjuk: „... Még előbb, 1746 szept. 14-én a Rend generálisa Bécsbe írt levelében tudomásul veszi Szluba jámbor szándékát, és neki is reményt nyújt. Ez kérvényében arra hivatkozik, hogy már a szerzetbe való belépésekor a tengeren túli missziók lebegtek szeme előtt...”

Szluba, mint látszik, a következő évben megújította kérelmét, amire a rend generálisának, 1747 június 24-én kelt levele engedélyt adott. E szerint Rómában Szluba nevéét már előjegyezték a missziók számára... Ő gyalul (recte: ógyallal! Dr. DB) születésű szintiszta magyar ember volt.

Az általános tapasztalat arról tanuskodott, hogy többnyire éppen a legkiválóbb rendtagok jelentkeztek a missziókba,

akik saját hazájukban szívesen nélkülözhetlennéknél bizonyultak. Ilyen lehetett Szluba is... Ámde a mi emberünk csak tovább sürgeti kérését, míg végre 1753-ban mégis sikerült Brazíliába jutnia...”

(p. 25.) Szluba János báró nem tartozik az utolsók közé a magyar hírhirdetők sorában. Az erdélyi Gyalu községben született 1725 aug. 23-án. Budán vették fel a rendbe, amelybe 1738 okt. 14-én lépett be. Atyja — folytatja Pinzger Ferenc S. I. — Szluba Ferenc 1715-ben „itélőmester” volt és 1719-től Komárom-megyé alispánja. 1723-ban a Pragmatica Sanctio elfogadása körül különös érdemeket szerzett magának, amely fáradozásának 1726-ban a bárói rang lett a jutalma. A család pestmegyei birtoka után kapta az „ikladi” előnevet. Nejétől Konkoly Thege Juliannától, három gyermek maradt: György, aki 1743-ban grófi rangra emelkedett, János, a jezsuita és Elenóra.

János 1753-ban indult a braziliai misszióba, ahol a Maranon-folyó mellett a küzdelem évig, azaz 1759-ig maradt. Már 1746-ban jelentkezett a misszióba, noha még nem volt felszentelt pap. Az általános rendfőnök tudomásul vette kérését és hő kívánságát, amelyet rendbelépésének első pillanatától kezdve táplált, azzal a megjegyzéssel, hogy végezze előbb tanulmányait. Majd 1750-ben, május 30.

azt írja a Rend általános főnöke Szluba tartományfőnökének, hogy Portugália királya több matematikust, vagy jártas geografust kér Brazília számára, hogy az országot telmérjék és földrajzi térképeket készítsenek róla. Miután ezt a munkát befejezték, majd apostoli hivatásuknak élhetnek. Ezúttal azt kérdeik Rómából, vajjon azok közül, akik a misszióba jelentkeztek, (p. 26.) az egyik, vagy a másik alkalmas-e erre, mint amilyenek Haller, Fáy, Veigl, Szluba, Keyling stb.

Majd megint érkezik levél Rómából 1750-ben, amely szerint Szlubának az elutazással addig kell várnia, míg edesanyja megadja a beleegyezést. De akkor is arra kell nézni, vajjon nélkülözhető-e otthon. Csak miután már semmi akadály nem forgott fenn, készülhetett a nagy utra. Ámde időközben meghalt a portugál király, minek következtében a helyzet megváltozott. Újból jött a marasztaló bir Rómából; végre 1753-ban beteljesedett szíve vágya. Működése azonban alig tartott pár évig, már 1759-ben sinylődött társaival együtt Pombál börtönében. Szluba János testvére György császári tábornok, egyenesen Khevenhüllerhez, a liszaboni császári követhoz fordult segítségért. Mindazonáltal csak véletlenségen mulott, hogy Szluba János előbb szabadult ki a börtönből. Hazájába visszatérve, a győri papnevelő intézetben, mint ennek előjárója működött. Csak 1773 után halt meg.

Kartográfiai munkájával nagy elismerést aratott. P. Eckart Anzelm, Szluba János rend és hírhirdető társa, mint a földrajzi tudományokban maga is kiválóan jártas férfiú, azt írja, hogy Szluba Jánosnak a missziós területéről szerkesztett térképe azért a legpontosabb, mert a legújabb észlelések alapján készült...”

Mint Pinzger Ferenc ezen leírásából látjuk, Szluba János és társai elfogatásáról, Portugáliába való szállításáról és a börtönökben való szörnyű szenvedéseiről alig szól valamit. Részletesebben szól azonban erről Ács Tivadár a következőkben:

Pombal' örgróf (1699—1782) portugál miniszter, majd korlátlan hatalmu miniszterelnök, a jezsuitáknak nagy ellensége volt. Mindenféle koholt vádakkal illette a Brazíliában működő hírhirdetőket is, és ezek alapján Gomes királyi megbízottal elfogadta Szentmártonyt, pár nappal később pedig Fáy Dávidot, Szluba János bárót és Kayling Józsefet is.

Három hónap múlva hajózták be valamennyiüket Maranhao-ban és szállították át Portugáliába. A hajóút borzalmas volt. 115 szerzetest a hajófenékekbe zúfoltak, úgy hogy az egész ut alatt aludni sem bírtak. Ennivalót alig adtak nekik. Szomjúság kinozta őket utjukon mindvégig. Különösen hőiesen viselkedett Szentmártony atya.

1760 dec. 2-án érkeztek — vasra-

A háborús emlékek temploma.

(M. KIR. HADIMÚZEUM)

A közelmúlt napokban a véletlen megállított a budavári Bástya-sétány északi végén álló M. kir. Hadimúzeum hatalmas történelmi multu épülete előtt.

A rövid látogatás alatt, a magyar történelemnek egyik dicső korszaka tárult elém, sok-sok eredeti emlékével, s ez arra készítetett, hogy újból felkeressem a Hadimúzeum termeit.

Ismételt látogatásomat értékesé tettem az, hogy az intézet könyvtárosa Görgey Aladár, Görgey Arthur vérbeli leszármazottja kalauzolt és látott el szakszerű magyarázatokkal.

Az a vasárnap délelőtt, amit a szemlélő e regélek között eltölt, bizonyára ünnepe lesz magyarul dobbanó szívének.

Mert lehet-e meghatódás nélkül végigmenni a Hadimúzeum folyosóján, ahol a temető kriptasorához hasonlóan sorakoznak az elszakított területek világháborús ezredeinek hősi emléktáblái, amelyek mellett selyemszallagos, méteres átmérőjű koszorúk simulnak a falhoz, hirdelve, az élő bajtársak kegyeletes emlékezését, és szeretetét, amely ma évtizedek múlva is oly színtelen, a lélek mélyéről fakadó, mint akkor, amikor utoljára szoritottak kezét a még élő hősbajtársakkal. Megható emléksorokat olvashatunk az aranybetűs márványtáblákon, ahova minden ezrednapon imádságos lélekkel zarándokolnak el az élő bajtársak, hogy szóljanak a hősi halottak szelleméhez: — Itt vagyunk, eljöttünk, nem felejtünk nem felejtünk el Titeket...

Vagy nem lesz-e könnyes a szeme minden magyar asszonyának, ha megáll itt az üvegszekrény előtt, amelyben a világháború első menetszáradainak zászlói állanak, színegyesült szalagokkal és elszáradt, fakó virágokkal? Talán ugyanolyan színes pántlikát kötöttek nekik is kisleánykorukban a nőtázo, hadbavonuló csapatok zászlóira és szórtak színes virágot a katonák szögestápu bakancsai elé...

Ha igaz az a tanítás, hogy minden nép annyit ér erkölcsileg, mint amennyire hagyományait megbecsüli, — úgy a magyar Hadimúzeum beszélő bizonyítéka annak, hogy mi magyarok valóban megbecsüljük azokat.

Ösztönös, ősi féltéssel elrejtett és megmentett hadi emlékek találkoztunk itt, amelyeket sokszor életveszélyes vállalkozásokkal tudtak csak megmenteni a há-

verve — Lisboaba. Szentmártony előmutatta királyi meghívólevelét, de ez mit sem használt. Elvették tőle s egy este meg sem kérdezték a lisboai bírónak elzárásának oka felől. Egy év múlva átvitték Lao Julián-erőd kazamataiba, az almeidai fogházból odaérkezett Fáy Dáviddal együtt. Itt találták már Szuha bárót és Kayling Józsefet is.

Szuha szabadult leghamarább. Tábornok bátyja Kaunitz államkancellár útján mindent elkövetett kiszabadítására érdekében; de a bécsi kancellária egyszerűen azt a választ kapta, hogy Szuha nem szerepel a foglyok nyilvántartásában. Végül is Khevenhüller lisboai császári követ személyesen járta végig a fogházakat és így szabadította ki... Szerencsés hazatérése után Szuha báró Győrben, Nagyszombatban és Sopronban tanárkodott. Hol és mikor végezte szenvedésekkel teljes életét, eddig nem sikerült megtudnom.

Szép és méltó dolog volna, ha Salgótarján két plébániájának hívei csatlakoznának de Tarso Campos saopaulói püspök mozgalmához, többek közt Szuha János (báró) szentté avatása ügyében is. Ugyanakkor azonban nem szabad megfeledkeznünk arról sem, hogy a salgótarjáni hívek is nyomatékosan szorgalmazzák IV. Béla király szentéletű leánya, Boldog Margit szentté avatásának régóta húzódozó ügyét is. Ugyanis a muhi szerencsétlen csatából menekülő IV. Béla királyunk a néphit szerint a Karancshegyen is menedéket talált és ennek emlékét őrzi ott az Árpádok idejéből származó kápolna és a Margit-forrás elnevezése is!

*) Mint már rámutattam Pinzger itt téved, mert a komárommegyei Ógyállán (ma híres csillagvizsgáló áll itt, éppen egyik rokona Konkoly Thege Miklós jóvoltából) született, apjának, a komárommegyei állapánnak nagy birtokán!

lás utókorának. Mert pl. nemcsak oly zászlók vannak itt, amelyek apró darabokra tépve és a honvédruhák bélésébe varrva kerültek haza, de itt láttam a szabadságharcbeli pozsonyi 4. honvéd zászlóalj zászlóját, amely Bem vezérlete alatt lobogott és amelyet török földön át az eredeti zászlóruddal együtt vittek ki Svájcba és őrizték ott — még mindig reménykedve az előjövendő szabad hazában — és ilyen alkalmakkor mindig kibontották a sok véres harcot látott honvédzászlót, hogy ott, a messzi idegenben tisztelegjenek előtte és erőt merítsenek annak a közelségéből. Nem kisebb emberek járultak ide, mint Klapka György, meg Horváth Mihály, Dr. Pracher Félix savánci követünk világháborús zászlót sejtve benne vásárolta meg a hadimúzeum számára, amely azután megállapította valódi eredetét.

Most itt függ előttem...

A mult ezernyi súlyos emléke alatt szinte meggörnyedve lépünk az egyik terembe, ahol a világháború bevezető eseményeinek emlékei sorakoznak fel. A közeli napokban lesz negyedszázados évfordulója e mozgalmas időnek, de a falakról felénk tekintő eredeti mozgósítási, — behívási és egyéb hirdetések vizsontlása szinte kikapcsolja életünkben ezt az elmult negyedszázadot és egy kis fantáziával magunk előtt látjuk a mozgalmas utcákat, a lelkesedő embertömegeket, a fiatal ujoncokat és az idős népfelkelőket... Ezt az elképzelésünket még inkább élesztik az erre vonatkozó fényképek és az emléktárgyak. Pl. egy katonaláda, melyet az egyik bevonuló használt 1914-ben. Egyszerű zöldrefestett katonaláda csak, mint annyi ezer más, de nekem mégis azt meséli, hogy valamikor volt egy gazdája, aki nótaszóval vitte egykor valemelyik laktanya felé.

Ki tudja, azóta merre jár... Él-e még?

Háborus, csukaszürke egyenruhák állják meg a szemlélőt, amelyből hej, de sokat láttunk egykor...

Amott a harctérről hazakerült főtörzsek állanak, beléjük furódott granátokkal, amelyek valamikor az orosz erődök felett vihogva hasították a levegőt a halál hirtívőjeként.

Egy üvegszekrénybe különböző ezredek kürtjei sorakoznak. Hányszor szólalt meg azok a háború első időszakában. Hány magyar honvéd ugrott ki lelkesítő szavakra a lövészárokból, hogy rohamra induljon? — hány huszárló szegte fel okos fejét a trombitajel hallatára, hogy megkezdje az akkori egész világ által rettegett lovasrohamot?... Most elnémultak talán örökre — hogy hangtalanul hirdessék az elmult nagy időköt.

Egy másik teremben eredeti, harctérről hazakerült drótvérvényt látunk. Ugyanaz a szögös drótkadály mered itt reánk, amely előtt — ki tudja — hány ellenséges katona torpant meg, hogy tépett ruhával befejezze utolsó földi harcát. A Görs melletti harcok nagy területe hatalmas, szemléltető domborművön elevenedik meg előttünk, sziklákkal, kavernákkal, lövészárokkal...

Az egyik terem a régi légi haderő hősi emlékeit mutatja be. Vékony acélhuzalokon sok-sok kis repülőgépmodell függ le a mennyezetről. Lelőt ellenséges gépek motorjai, megszenesedett légcsavarjai, megfigyelő léggömbök kosarai vannak itt, s mindegyiknek külön-külön története van. A tragikus repülő-halált halt vitéz Kaszala Károly táborig pilóta légi győzelmeinek emlékei külön üvegszekrényben láthatók.

Külön teremben csoportosul a volt haditengerészetünk emlékei gyűjteménye, Miniatur kivitelben felsorakozik itt az osztrák-magyar és az olasz haditengerészet minden hajóegységével. Itt van többek között a Novarának kicsinyített hű mása és eredeti parancsnoki zászlója, mely egykor az Otrantó-i szorosban lebegett.

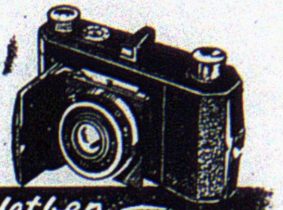
Egy üvegszekrény előtt megállok. Két táborozni tiszti sapka van itt elhelyezve. Közlebb hajolva két kis cédulát látok. Az irás ismerős — József királyi herceg kezevonása. Az egyikén ez áll: „Sianki és Beniova (Uzsok) között 1914. X. 4-én este felé üttötte át az orosz golyó és verte le fejemről a sapkát”.

Utítársul

jobbat nem találhat, mint a KODAK Retina fényképezőgépet. • Mindig kéznél van, de soha sincsen terhére. Kezelése egyszerű és gyors. Egy tekercs filmre 36 felvétel készíthető.

A modern ember fényképezőgépe a KODAK Retina, most részletre vásárolható meg a fotoszaküzletekben, 6 és 12 havi hitelle. Itt van tehát a kedvező alkalom a Retina megvételére.

Kérjen felvilágosítást a fotoszaküzletben
 László György
 Illatszertár, fényképezési cikkek, bőrdíszműárak
 SALGÓTARJÁN. Tel.: 133.

A másikon ez áll: „Sabácon és Komárnónál viselt sapkám 1914.”

A golyó áthatolási helye mindkét sapkán igen jól látható. Mellettük kis nyitott fémtokban a királyi herceg háborús igazoló levele, amit a világháborús katonák „halálcédulá"-nak neveztek.

Milyen isteni csoda, hogy nem lett valóba azzá?

Ki tudná részletesen felsorolni, hogy milyen és mennyi háborús emlék táru-

itt élnek? Ez a néhány sor csak gyenge, erőltetett kísérlet arra, hogy hű képet adjunk az olvasónak a Hadimúzeum belsejéről.

Nehéz és gondterhes esztendőnk emberfeletti munkája mulott el a Hadimúzeum életében, amíg mai állapotába eljutott. Ha egyszer végigmegyünk rajta, megérthetjük azt, hogy mily nagy jelentőségű az a munka, melyet az intézet végez és kell, hogy megérezzük mindannyian azt, hogy a Hadimúzeumnak látogatása minden magyar ember szent kötelessége.
 Berki János

Aknaszlatina

testvérközsege lett városunknak s polgármesterünk ezirányú értesítésére az alábbi levél érkezett a község főjegyzőjétől: Aknaszlatinai körjegyzőség. 2682/1939. szám.

Tárgy: Aknaszlatina és Tiszafehéregyháza felszabadult kárpátaljai községek testvérré fogadása.

Mélyen tisztelt Polgármester Ur! 7061/1939. számhoz.

Fogadja községeim nevében hálás köszönetemet azért a nemes elhatározásért, hogy Aknaszlatina és Tiszafehéregyháza községeket Salgótarján város testvérré fogadta.

Mi aknaszlatinaiak most már mint testvér-városokhoz küldjük köszönetünket, de ezzel egyidejűleg hazafias köszöntésünket. Mindenkor nemzethű ragaszkodásunkért kaptuk meg jutalmunkat akkor, amikor egy anyaországbeli megyei város a mi kis községünket felkarolni igyekszik, de különösen jelentőségteljes ez a kapcsolat, hogy a nemzeti érzésen kívül van köztünk egy olyan kapcsolat is, amely a két község között bányajellegű mivoltánál fogva fennáll.

A mi 20 éves rabságunk utána diadalmasan bevonuló Honvédségünk eseményteljes napját felváltotta az átszervezéssel járó fáradságos munka, ezt a munkát mi nagy szeretettel végeztük eddig is, de most, hogy még egy külön szál is kapcsol bennünket az anyaországhoz, a mi munkánkat egészesíti az a tudat, hogy ránk gondolva a mi testvérvárosunk mint hosszú betegségből kigyógyult fiatal férfit szeretettel figyelő anya áll mellettünk Salgótarján városa.

A cseh imperium alatt idegen eszmékben nevelkedett népünk minden ragaszkodása mellett is talán idegen lesz ez egy anyaországbeli városnak, de bizony abban, hogy a Magyarországot jelentő új élet újra átförmál mindenkit azzá a magyarrá, akinek és ahogyan a mai még csonka országban kell élnie.

A testvérközseget kifejlesztő kapcsolatokat megelőző informatív, vagy adminisztratív feladatot a továbbiakban dr. Szelényi Béla orvos ur vállalta, aki ezen a héten részletes és kimerítő tájékoztatást fog nyújtani mindazon kérdésekről, amik ebben az irányban felmerülnek.

Addig pedig, amíg polgármester Urat, valamint a város idelátogató urait személyesen is üdvözölni szerencsém lesz, ismételt hálám és nagyrabecsülésem kifejezése mellett maradok kiváló tisztelője hazafias köszöntéssel

Aknaszlatinán, 1939. június 16-án.

Olvashatatlan körjegyző.

Amidőn e kedves levelet készítségel leközzöljük, felkérjük a város társadalmát, hogy ha valaki teheti, jövő hó 16-ára jöjjön el Aknaszlatinára, ahová elvisszük első ajándékainkat s egyben kérjük, hogy ha valaki egy havi nyaralásra elfogad ruszingereket, vagy más módon támogatni lesz szíves a testvérközsegi akciót, az értesítse erről a városi szociális osztályt (fsz. 10.). Salgótarján népének meleg szeretete sok áldozatot hozott a saját maga lelkének megmentésére és a város jóhírnevének öregbítésére, bizonyára ezalkalomból is megteheti kötelességét!

A salgótarjáni vasmunkásság a vasipari legkisebb munkabérek haladéktalan megállapítását sürgeti.

A salgótarjáni keresztényszocialista vasmunkások csoportja június 25-én tartotta évi tisztújító közgyűlését. A Magyar Hírszeregy elmondása után Tamás József elnök a közgyűlést megnyitva a csoport működéséről számolt be, ismertetve a szervezet tagjainak és általában a salgótarjáni vasmunkásságnak érdekében végzett munkát. Mikkel István a

pénztári és Hepka József az ellenőri jelentést terjesztették elő. A vezetőség jelentésének tudomásulvétele után Nagy Sándor korelnök vette át a közgyűlés vezetését, majd Veres József a jelöltségi javaslatát terjesztette elő az új vezetőség megválasztására vonatkozóan. Az egyhangú választás eredményeképpen a csoport elnöke ismét Tamás József

lett. Alelnök: Hepka József. Jegyzők: Strausz Jenő és Stranmach Rezső. Pénztárosok: Miskei István és Miklósvári Gyula. Ellenőrök: Csomor József és Válóczy Mihály. Választmányi tagok: Csomor Imre, Király Bertalan, Csépn Sándor, Udócz Rezső, Csesznek Gyula, Fehér Sándor, Mocsonyi Sándor, Berán Imre, Dániel Antal, Földi Pál és Belovics József.

A közgyűlés ezután a vidéki vasipari bérmegeállítási és nyugdíjbiztosítási kérdésével foglalkozott. A vasmunkásszövetség központja részéről Rohály János titkár ismertette a vasipari bérmegeállítási kérdést. Rámutatott arra, hogy a nehézipari érdekeltségek a legkisebb munkabérek megállapítását szükségeltelennek tartották, mert szerintük a munkásaik kielégítően vannak díjazva. A munkaadói ellenállás e tekintetben azonban nem érvényesült, de egyelőre gyáripari jellegű vasipari üzemeknél csak 20-500 munkást foglalkoztató gyárakra nézve történt meg a legkisebb munkabérek megállapítása. Ezt most már haladéktalanul követni kell az 500-nál több munkást foglalkoztató vasipari üzemekre vo-

natkozó bérmegeállításhoz is, hogy ezen keresztül a gyárak igen nagyszámú alacsonykeresetű munkásai kielégítőbb bérekhez, a megélhetést valóban biztosító keresethez juthassanak. A salgótarjáni vasmunkásság egyöntetűen sorakozik fel ehhez a törekvéshez és követeli a bérviszonyok gyors rendezését. A munkásság nagy várakozással van az irányban is, hogy a bányanyugdíj ügy, — melyben a kohóüzemi és acélgári munkásság is érdekelve van, — végre nyugvópontra kerül-e. A bányanyugdíjreform gyors keresztülvitelét várja az érdekelte munkásság. — P. Farkas László központi propagandavezető szólalt fel ezután és nagyhatású beszédében vázolta a ker. szoc. munkásmozgalom feladatait és mutatott rá a mai életnek a munkásságot érintő viszásságra, követelvén a munkásságot megillető megbecsülést is. Majd Válóczy Mihály tett indítványt arra nézve, hogy a vesetőség indíttson mozgalmat az irányban, hogy a munkásság és családtagjai részére a kormányzat évente kétszeri kedvezményes vasúti utazást biztosítson. Ezután a lelkes hangulatu gyűlés a Himnusz eléneklésével ért véget. B.

Minek a hosszas leszappanozás, dörzsölés és kefézés, amikor Henko éjjelen át 26 fillérért egyedül kioldja a piszkot a ruhából! Ma már sok millió háziasszony tudja, hogy Henkoval áztatni sokkal egészségesebb és sokkal jobbat tesz a ruhának! Reggelre a mosás félig kész és alig pár fillérbe került az egész...

Hírek és különféle Júliusi szimfónia.

Vannak szavak, melyeknek érintésére úgy zendül meg lelkünk, mint a megütt hangvilla. Ezeknek a szavaknak nem is mindig olyan fontosnak lenniük, mint például: szerelem, halál, boldogság, életünknek ezek a végzetesen nagy szavai, néha elég egy különben jelentéktelen szó, hogy kiváltsa belőlünk a gondolatoknak, érzéseknek, vagy a képzeletnek azt az egész muzsikáját, amely némán ott zeng a szobán.

Itt van — mondjuk — ez a szó: július. Ha úgy vesszük, nem más, csak egy hónap neve az esztendő tizenkét többi hónapjának sorában. És mégis, ha fülünkhöz verődik, tudatunkat érinti ez a szó, megzendül bennünk az a szimfónia, amely úgy él e névben, mint a hanglémez némaságában a zene. Am ennek a muzsikának nemcsak hangja van, hanem színei is, illatai is vannak, látható, hallható és izlelhető egyidőben. Július — mondjuk — és a teljességében sugárzó nyarat látjuk, halljuk, izleljük. Tengerek és tavak ezüstcsillámos kék végtelenjét látjuk, erdők lombtuttogása, hegyek fűszeres, hűvös lehellete simogatja forró homlokunkat ezerféle virág szinompája és illata hódít, dus gyümölcsök édes leve olvadoz inyünkön, éjkék égbolt borul fölénk ezüstsziporkás tündöklésében, gyorsvonat rohog velünk vizesek és hegyi patakok között, fehér vízlerlás ringat két csillámos éjszötét végtelenség között és a hajókorláthoz dőlve egy forró és kedves kéz simul kezünkbe, messziről a parti lámpák arany gyöngyfűzére csillog és édes, szerelmes muzsikát sodor felénk a langyos, jószagú szellő... mindez és még annyi minden ott él ebben a szóban: július...

De talán nem is annyira a szóban, mint inkább bennünk, magunkban. Képzletünkben, emlékeinkben, vágyainkban. Nem a szó muzsikája ez, hanem álmódó vágyakozó lelkünké, melyet megérintett a szó, hogy kiváltsa belőle azt a dallamot, amely csak ép ennek az egy szónak nyomán támadhat benne... (—ány.)

Személyi hír. Dr. Förster Kálmán polgármester, kormányfőtanácsos a mai napon 6 heti szabadságra külföldre távozott. Helyettese Horváth László jogügyi tanácsnok.

Eszküvő. F. hó 25-én déli fél 1 órakor tartotta esküvőjét Horváth Irénke és Németh József acélgári okl. vaskohómérnök. Az esketést a vőlegény nagybátyja Németh Pál esperes tartotta a ferences szerzetesek segédkezése mellett. Ugyancsak ő mondta a szivhezzó esküvői szentbeszédet is. Tanúk voltak: a menyasszony részéről dr. Juhász István kuriai bíró, a vőlegény részéről Németh Kálmán vasúti főfelügyelő. Az ifju párt orgonaszó és hatalmas menet kísérte a templomba apró vőfélyvel és kis koszorúslányával élőkön. A templomot a társadalom előkelő és egyszerű tagjai nagy tömegben lepték el, akik a bájos ifju párnak és boldog szülőknek melegen gratuláltak.

Személyi hír. A m. kir. vallás és közotatásügyi miniszter, mint kegyur bemutatása alapján a Hercegprimás a Kassa-rozsnói apostoli adminisztratura kormányzója Mácsai Imre gimnáziumi hittanárát somoskőujfalui plébánossá nevezte ki. — A Biboros Hercegprimás Lőrincz József hitoktatót gimnáziumi hittanárrá kinevezte.

Új vitéz. Balassagyarmaton a vitézi székházban 25. é. avatta vitézzé Mikolovszky százados székartó, Istók Elemér bányatisztviselőt. Az avatáson jelen voltak a balassagyarmati tisztí vitézek is és Salgótarjánból az új vitéz rokonai és barátai közül többen.

Új ügyvéd. Ifj. dr. Varga Kálmán az egyesített ügyvédi és bírói vizsgát f. hó 29-én sikeresen letette. Gratulálunk.

Személyi hír. P. Herman Hermenegild Ferences tartományfőnök f. hó 28-án az északi plébániára érkezett a szokásos évi vizsgálat megejtésére. A tartományfőnökök ünnepélyesen fogadták a templom előtti téren.

Halálozás. Özv. Kuchinka Gézané sz. Wahlner Jolán 75 éves korában f. hó 27-én meghalt. Temetése f. hó 29-én d. u. 5 órakor volt nagy részvét mellett a bányatársulati ravatalozóból.

Halálozás. Id. Szűcs Róbert gyógyszerész f. hó 28-án este fél 10 órakor, életének 65 ik évében, rövid, de súlyos szenvedés után és a betegek szentségeivel megerősítve, visszaadta lelkét teremtőjének. — Temetése Székesfehérváron volt június 30-án óriási részvét mellett.

A Ferences templomban. Péter-Pál napján avatta confraterekké P. Herman Hermenegild tartományfőnök vitéz Berthy János ezredest, Karattur Antal gyáriigazgatót, Buczkó Gábor bányauági tanácsost, Horváth Károly igazgatóhelyettes, dr. Figus Béla főügyezőt és Malomhegyi Gyula művezetőt, mint akik a templom és zárdaépítésben lelkesen munkálkodtak.

Hallott-e már valamit július 16-áról? Akkor lesz ugyanis a Ferences Plébániának Tárgysorsjátékkal egybekötött nagy kerli ünnepélye az acélgári kuglizóban... Ha jól akar mulatni, okvetlenül jöjjön el!!! — Eddig beérkezett (és ígéretben megkapott) nagyobb nyerepménytárgyak: 1 q buza (Mocský), 3 zsák buza és 1 bárány (Szilárdy), 1-1 bárány (Jankovits, Kretsch), 10 darabból álló acéláru készlet (Acélgár), 10 q diószén (Bánya), háztartási cikkek (Hirsch gyár), üvegáruk (Palackgyár), 3 üveg litke-pezség (Szilárd).

Közgyűlés az Északi Kat. Legényegyletben. Az Északi Kat. Legényegylet jun. hó 24-én tartotta évi közgyűlését. Az elmúlt évről szóló beszámoló után megtörtént a tisztújítás. A közgyűlés az Egylet világi elnökévé Borovicsényi Nándor tanítót választotta, kinek az ifjuság nevelése terén már eddig is igen sok érdemei vannak. — Alelnök Süle Ferenc, pénztáros Andraskó Ede lett. Majd a közgyűlés a kisebb tisztségeket is betöltötte. Kívánjuk, hogy Isten áldása kísérje az új tisztikar munkáját.

A Szent Erzsébet Nőegylet legutóbbi tárgysorsjátékának nyerepménytárgyai közül még igen sok nyerepményt tulajdonosaik nem vitték el. Közül a nőegylet vezetősége, az eddig el nem vitt nyerepménytárgyak jövőhét folyamán csü-

törtökön és szombaton délutá 4-6 óraközött a katolikus körben átvehető.

Balassagyarmaton a vármegye törvényhatósági bizottsága szerdán délelőtt bellusi Baross József főispán elnökletével közgyűlést tartott, amelyen első ízben jelentek meg a megye visszacsatolt részének bizottsági tagjai. A főispán megnyitójában melegen üdvözölte az új megbízottsági tagokat, akiket a törvényhatósági bizottság nevében Forster György országgyűlési képviselő köszöntött. Az üdvözlésért Sörös Béla református püspök mondott köszönetet. Ezután a főispán vázolta azokat az irányelveket, amelyek működésében vezetni fogják. Kubicza István vármegyei főjegyző a tisztviselői kar, Jeszenszky Kálmán apátkanonok pedig a törvényhatósági bizottság nevében üdvözölte a főispánt. Kacsokovics Andor törvényszéki tanácselnök neográdi Horváth Sándor alispánt köszöntötte. Ezután a közgyűlés megkezdte a tárgysorozat egyes pontjainak megvitatását. Városunkból is sokan vettek részt a közgyűlésben.

Özv. Bezzeg Zoltánné pensio Mátrafüred Klimó Pál-utca 27. szám. A Kozmári kilátó alatt. Kilátás a Kékesre. 4 szoba, vízvezeték, villany, fürdőszoba, új épület, kitűnő házikoszt. A közelben tennispálya, fürdő, uszoda. Olcsó elő- és utószonái árak. Megnyilik május hóban.

Színház. Az elmúlt héten az Erzsébet folytatta diadalmas pályafutását az ötödik előadás ellenére is telt ház mellett. Kedden és szerdán Szűcs László kivételes szépségű hangjában gyönyörködhetett a színházba járó járó közönség, aki kedden Lehár: Mosoly országában, szerdán pedig Jakabi örökség operettjében: a Sibill-ben vendégszerepelt. Az első napon Szü Csang, a másodikon Petrov szerepét énekelte és alakította tomboló siker mellett. Kedden az előadás után Szűcs László lélekbeáramoló haza-

fias beszédet mondott, amely maradandó emlékü szereplésének sikerét még jobban fellekezte. Percekig hosszasan és őszintén ünnepelte a közönség. — Jótékony változáson ment keresztül a szintársulat is, két fiatal friss tagja már is a közönség kedvence lett: Turcsi Gitta az egyik, a másik pedig Falusi György, aki az elmúlt szezonban is szép sikereket aratott Salgótarjánban. — Mint értesültünk a szintársulat július 15-ig marad Salgótarjánban, s addig is iparkodik mindent megtenni, hogy jó emlékeket hagyjon városunkban.

Tovább tart az üveggári sztrájk. A múlt hét szerdáján megkezdett üveggári sztrájk a munkások, munkaadó, a város és ország kárára, sajnos még a mai napon is tart. Az üveggáriban fizetendő legkisebb munkabérek megállapítására az elmúlt pénteken megtörtént ugyan, de azt a helybéli üveggári munkásság nem találta kielégítőnek, s így továbbra is a sztrájk mellett döntött. Az iparhatóság és a rendőrhatalóság részéről Dr. Förster Kálmán polgármester és Dr. Jánosy Ödön rendőrkapitány iparkodott a munkások és a gyárvezetősége között közeledést létrehozni, de az ismételt és hosszadalmas tárgyalások széntén nem vezettek eredményre. A mai napon arról értesültünk, hogy az iparügyi minisztériumban a Nemzeti Munkaközpont közvetítésére új tárgyalások kezdődtek, amelyek teljes sikerre vezetését teljes szívvel óhajtjuk.

Élelővészlet. A helyi zlj. f. hó 27-én Somoskőujfalutól DNy-ra Karancs b. 729 hárp. és attól DK-re a műtűg terjedő területen harcszerű éles lövészret tart.

Talált tárgyak. Egy drb. pisztoly, egy drb. esernyő, egy drb. kesztyű találtatott. Igazolt tulajdonosa a rendőrkapitányságon átveheti.

Eladó egy jó karban levő kovácsújó olcsón. Cim a kiadóban.

A folyamerők.

A Trianoni szerződés értelmében a honvédség folyamerőket nem tarthatott. A Dunát nemzetközi folyóvá nyilvánították és a folyamrendészetet csak kis létszámon tartott folyamőrök látta el, a budapesti és vidéki révkapitányságok után.

Katonai egyenjogúságunk visszanyerésével, folyamőrjünk is a honvédség kötelékébe került és „folyamerők” elnevezéssel a hadsereg egyik fegyvernemét képezi.

A folyamerők a folyammenti harcok eszközei. Hivatásuk a földi csapatok folyamalkelésének, vízi szállításainak biztosítása, a hidak, telepek, kikötők légvédelme a folyammenti harcokba való beavatkozás, valamint az ellenség ténykedéseinek megakadályozása.

Bár folyóhoz kötöttségük, könnyű megfigyelhetőségük nem teszi őket korszerű harceszközzé, alkalmi és különleges feladatokra a hadvezetésnek mégis szüksége van rájuk.

A folyamerők harcegységei hajókból, csónakokból és partmenti alakulatokból állnak. A legnagyobb folyami hajótípust „monitornak” nevezik a kisebbet „őrnaszádnak.”

A monitornak 60–80 m. hosszú, 15–20 m széles páncélozott hajók, amelyekben több löveg, légvédelmi ágyú és géppuska van. A lövegek forgatható páncéltornyokból tüzelhetnek. Páncélatuk könnyebb tűzvédelmi találatok ellen is védi őket, befogadóképességük 500–600 t. megszálló erejük 100–120 fő.

Az őrnaszádok kisebb, gyorsabb, mozgékonyabb, korszerűbb folyam egységek. Páncélatuk gyengébb és fegyverzetük könnyebb. Felszerelésüket géppuska, légvédelmi ágyú és géppuskák képezik. Hajóhosszuk 30–50 méter, szélességük 5–6 méter. Befogadóképességük 130–160 t. Megszálló erejük kb. 50 fő.

A monitornak mindennemű ellenséggel szemben való harcra képesek.

Hivatásuk nemcsak az ellenséges folyamerők elleni harc, hanem a folyammenti ellenség szárazföldi állásainak tűzérővel való leküzdése, valamint hidak, parti létesítmények megromlásának elhárítása. Az őrnaszádok ezzel szemben csak kisebb vállalkozásokra alkalmasak. A repülőket leni harcra azonban kiválóan megfelelnek. Különleges feladatuk a vízszállítások biztosítása, valamint folyamzárak létesítése, illetve felkutatása és elpusztítása.

Folyamzárak a folyamon való közlekedés megállítására szolgáló akadályokat nevezünk. A záratat bizonyos folyam szakaszon a folyam szélességében telepítjük. A folyamzár lehet aknazár, torpedózár vagy torlasz.

Az aknák vagy horgonyon lebegnek a vízben és a hajótesthez ütődéskor robbannak, vagy pedig a meder fenekén vannak elhelyezve és a partról villamos árammal robbanthatók. Egy-egy akna több mázsá súlyú.

A torpedók több méter hosszú, uszó lövedékek, amelyeket kilökésük után saját gépük hajt a víz alatt és amelyek ütődéskor robbannak.

A torlaszok folyón át kifeszített, vagy bolyákon függő kötelek, láncok, sodronyok, drótháló, gerendák vagy amelyek érintéskor riasztócsengőket hoznak működésbe, illetőleg torpedókat, ellenséges hajókat tartanak fel.

A folyamerőknél használatos csónakok közül a páncélos motorcsónak a legnagyobb. A páncélos motorcsónak 15–20 méter hosszú, 8–10 személyt befogadó géppuska és géppuskákkal felszerelt harcegység, amelynek főfeladata a vízfelület és a biztosítás.

A honvédség folyamerői a régi Monarchia haditengerészetének utódai és hagyományainak ápolói. Ez tükröződik vissza a szárazföldi erőktől eltérő régi tengerész egyenruhájukban is.

ARATÁS.

A földet túró magyar legnehezebb, de legszebb és legzivesebben végzett munkája az aratás. A mai elgépesedett világban sem vesztett ki belőle az a hagyományos külsőség, amely szinte szertartássá vált az aratás ez és néhány esztendő alatt, amióta a nyugati népek hit hirdető papjai megtanították rá a mi fajtánkat.

Aki nem látott még magyar aratást, az el sem tudja képzelni, hogy milyen fontos, majdnem azt mondhatnók, hogy ünnepi foglalkozás ez a néhány hét, amelynek Péter és Pál apostolfejedelm napja a középpontja. Az egész évi verejtékezés, odadó szorgoskodás, aggdó féltés és csendes reménykedés betetőzése, az álmok testté válása és életbeszökkenése az aratás.

Ettől függ egész évi életünk, ez határozza vágyainkat, ez szabja meg azt a keretet, amely között mozoghat a gazda, a munkás, a család, a társadalom és nagyobb vonatkozásokban az egész ország. Mert a gabona, különösen a buza az alapja nemzetközi gazdasági értékünknek, ez az a mindig megújuló arany fedezet, amit ideig-óráig lehet ugyan lekicsinyelni, lehet értékét változtatni, de azonnal megszűnik ez a természetellenes mesterkedés, mihelyt a gyomór, a napi betevő falat kezd el sorvadni.

Amilyen az aratásunk, olyan az államunk. Ebben a mondásban benne van a magyar élet egész tartalma. A mi földünk rendszerint megadja a munkának megfelelő ellenértéket, sőt azon felül is megajándékozta azt, aki egész szívvel dolgozik rajta. Nem földben, hanem az időjárásban és az emberi munka minőségében van a hiba, ha számításaink nem válnak be.

A trianoni békeparancs első husz esztendejének szomorú korszakában láttuk igazán, hogy mit jelent a magyar föld áldott gabonája? Amikor a környező országok megsemmisítésünkre törekedtek és nem volt senkink, aki felé kinyújthatunk volna a kezünket, akkor legnagyobb ellenségeink voltak kénytelenek szóba állni velünk, mert nem nélkülözhatték a magyar búzát.

Azóta — hála céltudatos kitarításunknak és nagy barátaink megértésének — naggyott fordult a világ kereké. Szétpattantottuk az ellenséges trianoni gyűrűt, már

nem vagyunk a Dunamedence halálra szánt koldus nemzete, hanem ismét az ezer esztendő erősödő ország, amely magának vet és magának arat.

Nyári szünet az Apolló mozgóképszínházban. Egy erkölcsiekben és valószínűleg anyagokban is jól sikerült szezon után június hó 15-én az „Apolló” mozgóképszínház egy hónapra bezárta kapuit, hogy július hó 15-én megújodva, új gazdag programmal várja közönségét. A mozgóképszínházban ez alatt az egy hónap alatt is serény munka folyik; javítás, tatarozás, festés. Még melegebbnek ígérkeznek a színek és kellemesebbnek az ott tartózkodás. Megállapíthatjuk, hogy a mozi rendeltetését jó vezetés mellett városunkban közmegegyezésre tölti be, így nem csoda, ha népszerűsége és híveinek száma évről-évre nő.

A Szent Erzsébet Nőegylet elnöksége halás köszönettel nyugtázza a népnőnépélye alkalmával juttatott alábbi nemes felülízeseket: Légrády Ferenc 20 P, özv. Kiss Gyuláné, Salgótarjáni Népbank 10—10 P, Moticska Nándor 6 P, Koltay Imre 4'60, Köntzey Ferencné 1'80, dr. Förster Kálmán 5'—, Nékám István '60, dr. Jánossy Ödön '60, Fülöp László 1'80, Papesch Elza 2'—, Ender István 1'30, N.N. '60, N.N. 1'—, v. Jónás Ödön '80, N.N. '20, Lőrincz József 1'80, Krepuska Gézané 2'—, Mocsáry Ödön 1'80, N.N. '80, Varga Kálmán dr. '80, Mayer Vilmos '60, dr. Mihók János 5'—, Traum Péter '80, Niederlan Gyuláné 6'—, dr. Mattyasovszky Kamillné 2'—, dr. Török Béla 10'—, Kiss Boriska 6'50, dr. Lapsánszky Jánosné 2'—, Császár Pálné 2'—, Csengődy Lajos 3'—, Obrincsák Ernő 10'—, Hunyár Ádámné 2'58, Holló N.-né 17'90 pengő.

A bányamozgók utolsó előadása július 2-án, vasárnap lesz, mely alkalommal Magda Schneider egyik legkiválóbb filmjét, egy orvosnő megrázó tragédiáját: ASSZONY A VÁLASZUTON címmel mutatják be. Műsor kiegészítésül: „Hazatért a Ruténföld” című, magyar riportfilm, valamint a Magyar és Paramount világhíradók mennek. Előadások, Baglyason: d.u. fél 4 és este 8 órakor, Pálfalván: d.u. 2 és este 6 órakor, valamint hétfőn este fél 8 órakor. — Vizontlátásra a kéthónapos nyári szünet után.

Telefonszám: 46. SALGÓ SERLEG CSOPORT Telefonszám: 64
mint ÉLASz. Mátraidéki III. osztály

HIVATALOS KÖZLÖNYE

Hivatalos helyiség: Salgótarján, Fő-utca 244. szám. — Kézi: TÁBORI GYULA írástár.

Egyesbírói határozatok.

Kivonat az egyesbíró 1939. évi június hó 27-én tartott ülésének jegyzőkönyvéből.

Június 25-én lejátszott PBTK—ETK bajnoki mérkőzés ellen benyújtott ETK óvásnak helyt ad s e döntellen mérkőzést a szabályzat 220. §-a r. pontja figyelembevételével a 221. §. első bekezdése alapján megsemmisíti s azt 0:0 gólaránnyal ETK javára írja, mert beigazolást nyert, hogy PBTK Baranyi János és Mocsányi János játékosokat jogosulatlanul szerepeltetett. Nevezett játékosok az SSCs idevonatkozó rendelkezése szerint ebben a sportévből nem szerepelhetnek SSCs bajnoki mérkőzésen, mivel a PBÜSE—MLSz csapatában ebben a sportévből bajnoki mérkőzést játszottak. ETK 5 P.

óvásdíját visszafizetni rendeli el.

Kádas Sándor PBTK intézőt a fegyelmi szabályzat 337 és 336. §-a alapján az enybitő körülmények figyelembevételével mellett egy óra tiltja el intézői tisztségének viselésétől.

Szeverényi József PBTK játékost a fegyelmi szabályzat 348. §. b. pontja alapján örökre tiltja a játéktól a játékvizet bántalmazása miatt.

Szigoruan figyelmezteti P B T K - t, hogy az általa rendezett mérkőzéseken, rendezőségével a rendet, a zavartalan játékot, a jövőben feltétlen biztosítsa, mert ellen esetben pályaválasztói jog megvonás lesz az egyesület büntetve.

Tábori Gyula
egyesbíró.

Hegedűfelszerelések.

Fotóalbumok,
Bőröndök,
Aktatáskák,
Csavarós írónok,
Töltőtollak

Végh Kálmán

könyv- és
papírkereskedésben
kapják.

Teniszverseny. Július 2-án délután 3 órától a városi teniszpályán a 20 éve nem látott Losonci AFC kiváló teniszcsapatának játékában győnyörködhet a salgótarjáni közönség. A Losonciak vendégjátéka a SVE teniszcsapata június 18-i látogatásának viszonzása. A losonci találkozó 6:6 arányban döntetlenül végződött. Vidéki viszonylatban igen magas színvonalú játékot láttunk Losoncon. A holnapi találkozót még erősebb küzdelmet ígér, azt fogja eldönteni, hogy a testvérvárosok nemes vetélkedésében melyik az erősebb. Megemlítjük azt az örömdetes ténnyel, hogy városunk csapata ma már Eger, Losonc stb. kitűnő csapatainak méltó ellenfele, győzelmi esélyekkel indul ezekben a küzdelmekben. Ez a SVE. teniszszakosztály komoly munkájának bizonyossága. Örömmel üdvözljük a felvetett „Nógrádi Bajnokság” ügyét. A versenyt éventé felváltva Balassagyarmat, Losonc és Salgótarján rendezné. Bizonyára újabb lendületet nyer a vidéki teniszsport a három város versenyében. A teniszsport híveit a fenti versenyre ez uton meghívja a szakosztály elnöksége. Az egyesület tagjait kéri, hogy a verseny után a vendégek tiszteletére a Liget vendéglőben minél nagyobb számban jelenjenek meg.

Felhívás meggy- és kajszinbarack fajtaversenyre. Az országos pomológiai bizottság az egyes gyümölcsökből fajtaversenyeket rendez és ennek célja az, hogy felkutatassa az országban a termelésre és szaporításra legalkalmasabb gyümölcsfajtákat. Az idei versenyeket júniusban kezdik a meggyfajtákkal és folytatják a kajszinbarack fajtákkal. A versenyre kerül minden egyes fajtából a tíz legjobb összesen 250—250 pengővel díjazták. Az elbírálást és a díjak odaítélését a földmívelésügyi miniszter által kijelölt pomológiai bizottsági tagok végzik. Minden fajtából öt kilót kell beküldeni Budapest, XI. Nagyboldogasszony utja 45. számra, az országos pomológiai bizottság címére, a szállítási költségeket a bizottság viseli. Minden egyes fajtát külön csomagban az érés bekövetkezése után hétfői napon kell postára adni, a fajta nevét a csomagban és a csomagon is jelezni kell. A gyümölcsből mellékelni kell a fáról frissen szedett leveles hajtást is, hogy friss maradjon, ajánlatos burgonyába szelni. A beküldéssel egyidejűleg

közölje a feladó, a gyümölcs termőhelyét, az idejű termés nagyságát, milyen időközönként ad a fa jó termést, a betegségekkel és kártevőkkel nem szenved-e a fa, el van-e terjedve a vidéken a beküldött fajta, milyen alanyra van oltva, honnét származik, milyen néven ismerik a vidéken, milyen talajon áll a fa, a terület nyirkos-e, vagy száraz, hol és hogyan értékesül a beküldött gyümölcsfajta.

A szilva értékesítése aszalás útján. Ha a szilvatermés bőséges, az ára rendszerint igen alacsony, úgy hogy néha még a szedési és szállítási költséget is alig ledezi. Másikpál alakul azonban a helyzet, ha a szilvát megaszaljuk. Ezáltal a termés egyrészt elvonjuk a piactól és a jó aszaltszilvának korlátlan mennyiségben mindig jó ára van. Cél szerű tehát, hogy a természetök egyuttal — még közepes termés esetén is — aszalással is foglalkozzanak. Igen célszerű, olcsó jó aszalót építhet magának minden természet aszalt — rajzokkal és fényképekkel is ellátott — leírás szerint, amit a földmívelésügyi minisztérium kertészeti osztálya minden érdekeltnek egyszerű levelezőlapra díjtalanul megküld. A leírásban az aszalás menete is ismertetve van. A levelezőlapon közölni kell, hogy hány darab, milyen kora szilvájának körülbelül mekkora terméséről van szó. A földmívelésügyi minisztérium a szilvaszalást népszerűsíteni akarja. Ezért ilyen egyszerű aszalók építésére indokolt esetekben mérsékelt építési segélyt is hajlandó nyújtani. A segély elnyerésének feltétele, sőt a kérvény-ürlap is a leíráshoz mellékelve lesz.

A Tiszajobbparti Mezőgazdasági Kamara a katonai szolgálót teljesítő gazdák, mezőgazdasági cselédek és munkások aratási szabadságolásáért. A katonai szolgálót teljesítő többnyire törpebirtokosok, mezőgazdasági cselédek, aratómunkások, cséplőgépezetek aratási és cséplési szabadságolása érdekében a Tiszajobbparti Mezőgazdasági Kamara előterjesztéssel élt a Földmívelésügyi Kormányzathoz, amelyben rámutatott annak szükségességére, hogy a bevonulások folytán gazdátlanul maradt törpebirtokok anyagi veszteségeinek kiküszöbölése, a mezőgazdasági cselédek helyettesítését szolgáló hónaposok kicserélése, cséplőgépezetek munkábaállása és a mezőgazdasági munkások téli kényesszükségletének biztosítása céljából mennyire elsődrendű szükségesség korra tekintet nélkül minden családfenntartónak legalább 4 hétre való aratási szabadságolása. Utalt előterjesztésében a Kamara a katonai szolgálót teljesítő törpe és kisbirtokosok helyzetére, akiknek részére éppugy, mint a mezőgazdasági cselédeknek legalább 6 heti szabadság kiküldését kérte a korábbi előterjesztésben foglaltakat megismételve, a bevonult mezőgazdasági cselédek részére a gazdaságok által ezideig kifizetett konvenció értékének megtérítésére is kérte az illetékes tényezők intézkedését. Kifejezésre juttatta továbbá azt a közérdeklő kívánságot is a Kamara, hogy a még ma is katonai szolgálatra bevonult lovaknak a nyári munkálatok idejére való visszarendelése érdekében a megfelelő intézkedések foganatosításának, vagy pedig a lovak ellenértékét a honvédelmi kincstártérítés, illetve váltsa meg.